

ПОСМАТРАЧ РИНГИШПИЛА

То није човек него хрпа рубља на столици, скупљеног пред кишу. Ногавице отегнуте до пода, рукави пали по наслону. Слива се подгрејана воштана фигура. Мој краљевић ми се топи пред очима.

Седимо у трпезарији: отац, мајка и он су за столом, ја на фотељи – тема њиховог разговора. И иначе ситна мајка још више се скупила, обгрлила је рукама емајлирани послужавник. Малопре је на њему донела шољице с кафом и од тада је постао њен панцир. Отац, иначе крупан, скупио се као у тесном сакоу. Слегао би раменима, али сако му не допушта.

Седе као моје барбике једном давно, пре сто година. Одиграва се пантомима три цигарете. Пређутане речи веју у пепељару.

Требало би овог трена устати и изаћи. Оставити барбике за столом, окупане, очешљане, лепо обучене, са нацртаним осмесима и очима које не трепћу.

Па, добро, ако сте тако решили, најзад проговара тесни сако. Јесмо, процеђује хрпа сувог веша. А ономад кад смо решавали питање нашег заједничког света, био је то голи краљевић, тек изашао испод туша. Кожа му је била сазвежђе капи. Гле сад, куд нестале?

Диге се и спушта панцир моје мајке.

Браним се од патетике као од досадног штенета.

* * *

При изласку из куће мајка ми пружа послужавник. Увек си причала да волиш ту таблу, узми је, каже, и тако ме смешта у прошло време, где ћу и остати.

На степеништу послушкујем окретање кључа у брави, иза нас. Грлим послужавник. Да ли је то сада мој штит или поклопац? Да ли има више мене тамо где идем или тамо одакле идем?

Напољу велики мрак окружује уличне светиљке. Свака светиљка је мали приватни месец дворишта над којим лебди. Испод најближег, хрпа одеће се стреса, из ње се усправља краљевић. Еј, шта је то, изговара и при том отпушта читав чопор штенаца на мене. Плачем.

Еј, каже краљевић опточен сазвежђем мојих суза, па ја те узимам да би ти живот био лепши. Ај, наопако, чујем то као – узимам ти живот.

Хајде, водим те у луна-парк, одлучује краљевић.

То се он спрема да ми исприча бајку, после које ћу заспати столетним сном.

* * *

Стојимо у луна-парку, посматрамо кружења. Свет се окреће око нас, или бар његови делови. Лимени бурићи – жути, зелени и плави бескрилни авиони – врте се као над колевком. У њима су све сами Палчићи.

Покушавам да замислим наше дете у једном од авиончића, или на рингишпилу. Одустајем.

Рингишпил се отвара. Дечји врисак расте, израња из тла, подиже се увис као здравица.

Хоћеш на рингишпил, пита краљевић. Одмахујем главом. Више немам право на рингишпил, тако сада видим своје место у свету. Посматрач рингишпила. Кад се кишобран докраја отвори, одмах стане да се скупља.

Мало даље, џиновска балерина окреће се у трансу. Омамљује нас као ваза на грнчарском колу. Зажарене лампице на завитланој сукњи замичу у мрак и поново извиру. Страшна је. Дивна је.

Свет се окреће довољно споро да могу да га разгледам. Ту бих да останем. Посматрач света.

* * *

Крећемо кући, коју би сада требало звати наша кућа.

Испред нас иде жена са гнездом на потиљку. Стидим се уместо ње. Не могу да одвојим поглед од белог увира њене косе. На њеној глави цвета голет. То је напуштено гнездо. Није ни налик милом цвету на дечјој глави у који бабе љубе унукe сувим устима пуним наде.

Безнадно место иде испред нас као предсказање. И ми га следимо.

МРТАВ ДРАГИ

Волим што сам мртав, каже.

Посматраш његово тело на кревету, дугачко као мртвачки ковчег. Када би устало, постало би узвичник који лута кроз твој живот и застаје на неочекиваним местима. Али оно не устаје. Оно је рељеф који се мешкољи. Пред очима ти се смењују брежуљци рамених чашица и увале кључних костију, руке укрштене на грудима, у положају тако близу посмртном... Област око његових очију захвата сенка – не видиш да ли су отворене. Ако би му сада пришла, нагла се над њим и пољубила га, да ли би се од тога пробудио? Или би заспао још мртвијим сном?

За неки минут укључиће се аларм који га буди. Устаће и протегнути се, принећеш му кошуљу. Његове руке ће клизнути у рукаве, груди ће нестати испод белог покроба. Лице пробуђеног драгог биће затворено као врата на кући. Он ускоро одлази – на посао који је смислио себи петсто километара далеко од тебе.

* * *

Одлази понедељком, у свитање, враћа се петком, у сумрак. Биће одсутан равно пет дана. Тачно толико ти је потребно да направиш Шећерка.

Шећерко је твоја омиљена бајка – прича о принцези која себи прави драгог од шећера. Додаје му бадеме и мрвице, суве смокве и урме. Или их ти додајеш? Затим се принцеза данима моли да њен драги оживи. И најзад, он проговара, али авај! Шећерко је направљен да буде најлепши на свету, а тако лепог и тако живог пожелела га је и далека краљица, и послала златну галију са златним веслима да га уграби. Несрећна принцеза даје да јој се направе три пара гвоздених ципела и креће преко седам гора, да пронађе Шећерка. Месечева мајка, и Сунчева мајка, и мајка свих звезда помажу јој – дарују је чудесним бадемом и орахом и лешником, и показују јој пут. Следи део бајке који не волиш. Као девојчица углавном си се трудила да заспиш пре него што прича стигне дотле: принцеза ће затражити да је сместе код гусака. Из скрцаног бадема извадиће златну преслицу и вретено. Грабежљива краљица ће одмах пожелети златну преслицу и вретено, принцеза ће их дати у замену за једну ноћ са Шећерком, али Шећерко ће добити напитака од којег ће се успавати...

Драги, пробуди се, рећи ће принцеза.

То сам ја, она што је уситнила бадеме и смокве и урме и мрвице, да бих те направила. Подерала сам три пара гвоздених ципела да бих те пронашла.

Драги, како ме не чујеш?

Ти имаш жељу да увучеш обе руке у ту бајку, ухватиш Шећерка за рамена и добро га продрмаш. Знаш да ће из трећег покушаја Шећеркова творитељка успети. Али не би смео да постоји напитака који може да га савлада. Морао би и мртав да се пробуди.

И ево те сад, годинама касније, у бајци у којој је све испретурано. Не желиш да сазнаш да то што живиш није прича о Шећерку, него о Пинокију.

* * *

Он одлази, дакле, понедељком, у свитање.

Затвараш врата, закључаваш за њим тихо, да не чује окретај кључа у брави. Лежеш у кревет, широм отворених очију. Пребираш по његовом одсуству.

Ко је то отишао?

Ко?

Отишао је Пинокио.

Већ сутрадан, празнину настањује чежња. Вучеш по кући ноге у гвозденим ципелама, прикупљаш бадеме и мрвице, гњечиш смесу. Од топлоте твојих руку она постаје мека и све се лакше обликује. Правиш себи Шећерка, не од онога што он јесте, него од онога што би могао да буде. Правиш га од онога што никада неће бити, зато је тако леп.

Обликујеш га и молиш се богу љубави да га оживи. Мораш да га призовеш затрпаног испод толиких наслага. Шапућеш смеси љубави: дођи, желим да будем дрво које расте из тебе...

И најзад долази, у петак, у сумрак. Али никад онај он кога си чекала.

* * *

Једног дана опраћеш га у кади, као пластичну баштенску столицу.

Груди, на које си се једном давно наслањала с поверењем, руке које су те преламале и пресавијале, ноге са којима си се преплитала – преко свега ћеш прећи наквашеном крпом, подједнако темељно и равнодушно. Обилазићеш око њега тушем. Биће обрисан пешкиром, намазан кремом и одложен тамо где најмање смета – међу ствари које чуваш из сентименталних разлога.

Волим што сам мртав, рећи ће он.

Биће положен у ковчег.

Дивни дрвени лутак, твоја драгоцену успомена, омиљени инвентар твог живота.